

A rózsza sikolya (Krik ruže)

Hét nap

1. hétfő, avagy vers a krumpliról

*szép nap
kezdődik a hét
minden újraindul
kapunk még egy esélyt
kapunk még egy hetet
hogy mindent újrakezdjünk
megyek a piacra
veszek két szem krumplit
éppen elég
ám a konyhaasztalról
az a két szem krumpli
nézni kezd
bámulnak rám
mint földből kiásott két szemgolyó
csak néznek az asztalról
ők látták a föld mélyének sötéttségét
akár a holtak
a holtak szemével néznek
a konyhaasztalon fekvő halottéval
kést ragadok
egy nagykést
hogy feltámasszam*

2. kedd, avagy vers a parafa dugóról

*a kastély egyik fiókjában
kell hogy legyen
kell hogy legyen egy parafa dugó
a kastély tele pezsgős és konyakos
üvegekkel drága borok palackjaival
meg kell találnom a parafa dugót*

egy dugót parafából
istenem segíts
hogy találjak egy parafa dugót
istenem segíts
kell hogy legyen valamelyik zugban
valamelyik fiókban valami alatt
egy parafa dugó
be kell tömnöm ezt a rést
ezt a rést az acélsisakon
kifolyik rajta az agyvelő
istenem találnom kell egy parafát
egy parafa dugót
szereznem kell egy egész parafa táblát
nehogy elsüllyedjek
hogyan elússzak

3. szerda, avagy vers a pipáról

amikor lehajoltál
kedvesem amikor lehajoltál
hogyan megszagold a rózsát
a vörös rózsát
a fehér rózsát
a sárga rózsát
csak a tüskéktől féltél
a gyökérre nem gondoltál
a vörös rózsza gyökerére
a fehér rózsza gyökerére nem gondoltál
nem gondoltál a rózsák gyökerére
a mézbe fojtottakra
évekig a mézben ázókra
nem hallod a rózsagyökereket
a mézzel teli hordóban fuldokolva
nem hallod a vörös rózsák sikolyát a sárga rózsákét
nem hallod a mézbe fojtott sikolyokat
ez a pipa vörös rózsza
gyökeréből készült
olyan vörös mint az acél bíborja
mint a bíborcsiga
ez a pipa olyan gyökérből készült
amely tíz évig mézben ázott
édesem nem hallottad a sikolyt
nem hallottad a megfojtott rózsza sikolyát

4. csütörtök, avagy vers a fekete macskáról

még kicsi volt
azt meséli férfiak térdén lovagolt
még kicsi volt
amikor a fiúk elfogtak egy macskát
és arra kényszerítették nézze ahogy megnyúzzák
az egyik padláson
miután megnyúzták úgy véresen elengedték
borzalmas látvány volt
azóta drága bundákat viselek meséli
de alatta teljesen meztelen vagyok
alatta meztelen
alatta meg vagyok nyúzva
kegyetlenül megnyúzva
alatta véresen megnyúzva
véresen megnyúzva

5. péntek, avagy vers a legyezőről

halljátok
halljátok-e kedveseim
halljátok-e a pávát
a páva borzalmas hangját
borzalmasabb mint a számáré
halljátok hogy rikolt a páva
a pávának van a legborzalmasabb hangja
kicsi a feje
parányi fején korona
a páva agyveleje híres ételkülönlegesség
fejedelmi lakomák ínycsokorja
a pávának borzalmas a hangja
halljátok-e
halljátok-e kedveseim a pávát
a páva agyveleje a legfinomabb
kóstoljátok meg
tessék megkóstolni
a pávának borzalmas hangja van
a legborzalmasabb
hallgassátok hogy rikolt
tessék találjátok ki
mi van a kezemben
egy kínai legyező
vagy egy gyönyörű mérgező sátor
a pávafarok mérgező tollsátra

6. szombat, avagy vers a spárgáról

ez micsoda – gyertya
nem ez nem gyertya
mi van a kezében
egy halott férfi hatalmas hímveszője
nem kedvesem
a piacon jártam
és ma nem krumplit vettem
megijedtem azoktól a piszkos gumóktól
spárgát vettem
ez nem gyertya
nem hímvesző
spárga ami tisztítja a vesét
nem gyertya ez
hanem spárga
de lehet hogy nem is
lehet hogy egy angyal hatalmas
hímveszőjét tartom a kezemben

7. vasárnap, avagy vers az angyalról

csupa korom vagyok
mit csináltam
a kéményt pucoltam
mit jelentsen ez
tollal
de nem pávatollal
fehér libatollal
csupa korom vagyok
ha valahol létezik egy fekete szárny
akkor még egynek lennie kell
ha valahol szárny van
ott angyal is van
léteznie kell egy fekete angyalnak
egy fekete angyalnak hatalmas fehér hímveszővel
viaszból
a vadméhek gyönyörű viaszából

Versek a viaszfigurák múzeumának

A pap

*nézte hogyan táncol
a frontról hazatérőknek
hogyan táncol az amputált lábúaknak
hogyan táncol a csonkolt kezűeknek
halála előtt véletlenül
egy bárban
amelyből sírva lépett ki
sírt örömeben
pontosan megérezte
mit tesz
amikor olajat ken
a kilencéves kislány sugárzó homlokára
az ujjai érezték
hogya a bémálással örökre feloldoz
előre megbocsát
ő is sejtette ugyanezt
és talán ezért vált abszolút szabaddá
a bűnben akár egy szent*

Tilla Durieux

*egyik ágról a hugenották leszármazottja
a fidzsi-szigetekre száműzötteké
másik ágról monarchiabeli (bécs zimony zágráb)
a szimplicista pán szerkesztő paul cassirer felesége
azé a cassireré aki berlinben
1926-ban önkézével vetett véget életének
piscator és reinhardt nagy színésznője tilla és mecénásuk is
piscator szerint tillának
nem kellett alakítania
ösztönösen széttörte a formát
tilla az egzotikus nőstény párduc
tilla a keleti nő akinek neve összenőtt
salome judit elektra iokaszté kasszandra alakjával
velük vált halhatatlanná
ugyanakkor liebermann
von stuck renoir barlach kokoschka
keze által is
(amíg renoir festi guitry filmet forgatott róluk)
tilla második férjével és hondurasi útlevéllel*

harmincháromban elhagyta németországot
eladtak egy van gogh-festményt erich maria remarque-nak
és megérkeztek zágrábba
lubienski grófnőhöz (ez a családi szál egészen strossmayer püspökig nyúlik)
tilla tehát a hondurasi passzussal zágrábban találta magát
akárcsak néhány évvel később a budapesten moszkvón és párizson keresztül
zágrábba érkező sinkó ervin is
a magyar kommunista zsidó író
jugoszlávként (ami még babel szemében is perverz kombináció)
tilla megérkezett tehát zágrábba hondurasi útlevelel
a férje koncentrációs táborban halt meg berlin mellett
tilla zoknikat kötögetett a partizánoknak
jelmezeket varrt a szocrealista báboknak a bábszínházban
jugoszlávia sztálinnal való szakítása után tilla rilke-verseket szavalt
a sztálinnal való szakítás után tilla
rilke elégiáit szavalta zágráb fölött

Sebastian Droste

anita második férje sebastian droste
az ifjú aki a gimnázium és a lövészárok között
minden iszonyatát blazírt sznobizmusba fojtotta
– írja könyvében lothar fischer
táncos és anita koreográfusa
morfium örültek háza borgiák éjszakája
hulla a boncasztalon öngyilkosság
nem tudni mi a provokatívabb az ember számára
mezítelen expresszív táncuk vagy elképesztő magánéletük
1922-ben bécsbe utaztak ahol
csalással ékszerrablással vádolták őket
anitát este letartóztatták de reggel óvadék ellenében kiengedték
drosténak budapestre kellett mennie
aztán berlinbe majd anita ékszereinek árából
new yorkba utazott újságíróként dolgozott
fene nagy bohém
pola negri férje majd gloria swansoné
stb.
tuberkulózistól legyengülve visszatért párizsba
ahol filmforgatás közben
más források szerint pedig
szülei hamburgi házában
érte a halál

Rita Sachetti

*a végtelen tükörfalak között
nincs kibe kapaszkodnia a kis balerinának
nincs kibe kapaszkodnia
a végtelen tükörfalak között
csak magadba kapaszkodhatsz
neked kell megtámasztanod saját képed
a saját ragyogó képed
tanítja rita sachetti
legfeljebb önmagad amalgámját karmolászhatod
nem zuhanhatsz magadba még akkor sem
ha megrepednek a végtelen tükörfalak
ha ledől a tükör babilonja
csak önmagad amalgámját karmolászhatod*

Dinah Nelken

*nimfa a transzvesztiták között
emlékezik még az első lépésekre
az első lépésekre krizmával a homlokán
tudja hogy az éjszaka nem okvetlenül sötét
látta északi hajnalpírként
érezte iszonyú erejű mágneses viharát
tudja hogy az éjszaka nem mindig sötét
nézte tágra nyílt szemekkel
tudja hogy az éjszaka nem mindig sötét
tudja hogy az északi sarki fényt látta
hogy mágneses vihar söpört át rajtuk*

Dixék

*otto:
hogyan
hogyan festeni anélkül hogy levágnád a füled
hogyan elválasztani a borzadályt a kéjtől
a kéjt hogyan elválasztani a borzadálytól
hogyan megfesteni anita berbert
anélkül hogy levágnád a hímvessződ*

*martha:
hogyan tolni a fehér gyerekocsit
hogly ne induljon el
anélkül hogy elindulna magától a lépcsőn lefelé
a felágaskodó márványoroszlánok sorfala előtt*

otto-martha:
a nációk
megsemmisítették anita képeit
de azt a piros ruhás portrét
narthának és ottónak sikerült megszerezni
életük végén
egy olasz műgyűjtőtől

Lya De Putti

Leának

azt mesélik anita egyszer megjelent
a kurfürstendammi színház nézőterén két kiátkozott angyallal
marlene dietrich volt az egyik
a másik lya de putti táncosnő
aki a sixtusi kápolna madonnájára hasonlított az emlékezet szerint
én még most is keresem az arcát
valahol sheryl sutton és grace jones vonásai között

Oswald

oswald kicsi
de szorgalmas akár a méhecske
filmet forgat dorian grayt fényképezi
lucrezia borgia cagliostrót
marica grófnőt
filmet forgat de sade márkiról
a mi hőseink is éppoly kegyetlenek
és zabolátlanok
hitler elől hollywoodba menekült
gyanús alliteráció: hitler-hollywood
és tévésorozatot készített mayerlingről

Grosz

amíg a hadvezérek vérrel festenek
grosz a nyilvános vécék faláról tanul rajzolni
a gyerekektől tanul
vékony vonalat húz
húzza
a vékony vonalát
amely éles akár a drót

hogy aztán behúzódjon a szemétdombra
és főnixként éledjen újjá
a szemétdomb főnixeként

Pritzel

lehet épp ezek a bábok
(amiket megrágtak a molyok
ezért giacometti szobraira hasonlítanak)
lehet épp ezek a bábok a leginkább monumentális
emlékművei egy korszaknak
mint egykoron cézár ő is hatalmas emlékműveket
akar emelni magának
nem tudom hindu istennők inkább
vagy botticelli gráciái
de ezeknek a könnyed táncosnőknek a lábán
néha látni hogy egy szakma hangszerei
pritzel egyik bábjának lába
például jézus lábára hasonlít
a keresztfán
de botticelli lábai sincsenek messze grünewaldétól
ismétlem mint jézus lába
mely egyetlenként
tudott a vízen járni

Henri Chatin-Hofman

anita harmadik férje baltimore-i
nagyon szereti de tudja hogy közel a vég
lassan elmúlik a kokain és a lesbikus korszak
zágrábban a szerb király érkezésekor
anita áttör a védőkordonon
és odamegy egy tiszthez akiről azt hiszi a király
börtönbe zárják henri kifizeti a letétet
a közel-keletre utaznak
gyanús helyeken táncolnak
athénban kairóban bagdadban damaszkuszban
anita elájul a színpadon
elájul az átizzott sivatagban
mint egy fehér madár
és nem áll lábra többé
(vágató tudóvész)
szenvetésekkel teli hazautazás berlinbe
ahol anyja házában hal meg

*úgy hírlett hogy dixék végig ott voltak az ágya mellett
henrinek éppen bemutatója volt valahol
de odaér a temetésre
amelyen kurovák és transzvesztiták vonulnak
megérkezett henri egy fehér muskátlival a szájában
a fehér óriásmadár temetésére
aki összerogyott a sivatag közepén
a húszas évek végén*

Leni Riefenstahl

*egy szfinx hatalmas szemekkel
teleobjektívekkel
egy szfinx amely látta
látta a piramisok építését és pusztulását
egy szfinx akinek a fejét
susan sontag széttörte
de odabent csak végtelen
filmtekercseket talált*

Đivoznidaršić

*a cirkuszokban látni
olyan hatalmas fekete kalapácsot
mellyel az egyik bohóc fejbe vágja a másikat
és semmi
csak nevetés
mert az a hatalmas kalapács gumiból van
a zenitista đivoznidaršić azt szeretné
hogy egy igazi kalapáccsal verjék fejbe
egy hatalmas fekete vaskalapáccsal
azt szeretné hogy egy igazi gőzkalapács sújtson le rá
és utána mindenki nevessen
mintha az a hatalmas fekete kalapács
mintha az a hatalmas gőzkalapács gumiból lenne*

Suzy Vanovska

*lerajzolta a saját arcát
meséli suzy vanovska
lerajzolta a saját arcát
egy fehérre meszelt falra
a vasalóból kivett parázsló szénnel
lerajzolta a saját arcát*

*egy fehér falra
sütött a nap az orgonák éppen virágoztak
és a fehér vörös sárga rózsák is
és minden leányka sorban megsimogatta
azt a falon lévő arcot
simogatták azt a porzó fehér arcot
de minden nap az esti harangszó után
megérkeztek a bivalyok a legelőről
és a falhoz dörgölték a testüket
azokat a nagy súlyos testeket
a fehér falhoz
a szép mézsfehér archoz*

Hitler

*azt kérdezi egy fiatal svájci pszichológus
a freiburgi egyetem fiatal filozófus rektorát
kérem szépen vajon hogyan uralkodhat
egy ilyen ostoba műveletlen ember
de uram mondja a fiatal rektor
uram a műveltség egyáltalán nem fontos
kérem nézze meg azokat a csodás kezeket
igen adolf műveletlen fajankó
ostoba mint egy ágyú: bumm!
de kérem figyelje meg azokat a csodálatos kezeket
goethe is csodálta napóleon kacsóit
(igaz napóleon ügyesen elrejtette azokat
a rózsaszín kis patkányokat a mellénye alá)
kérem jöjjön kicsit közelebb
nézze ah adolf csodálatos kezeit
figyelje a kezét
vörös kezek tele fehér egerekkel
kezek
folyók tele hullákkal
nézze a lábát
a balt és a jobbat
nézze a csizmáit
tele vérrel
bal-jobb-bal-jobb
nézze azokat a ragyogó csizmákat ahogy masíroznak
tele vérrel
kérem szépen figyelje
ah nézze*

FENYVESI OTTÓ fordítása